

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3215/2020. (VI. 19.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Juhász Imre, dr. Szívós Mária és dr. Varga Zs. András* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria Pfv.IV.21.398/2017/4. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az indítványozó jogi képviselővel (Bass és Tasnádi Ügyvédi Iroda, dr. Bass László ügyvéd) eljárva alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Kúria Pfv.IV.21.398/2017/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel álláspontja szerint a kifogásolt kúriai döntés sérti az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, továbbá a VI. cikk (1) bekezdésébe foglalt magánélet védelméhez való alapjogát.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban megállapított tényállás szerint az alperes által üzemeltetett internetes oldal két konkrét időpontban közzétett írásaiban, valamint a honlapján tárolt tudósításaiban, amelyekben az indítványozó mint felperes hozzájárulása nélkül nyilvánosságra hozta a felperes nevét, korábbi munkahelyeinek megnevezését, élettársi kapcsolatának tényét, élettársa (családi) nevét, továbbá élettársának családi kapcsolatait, ezen keresztül a tágabb értelemben vett családjával kapcsolatos adatokat. Ezekkel – a felperes nézete szerint – az alperes megsértette a felperes magánélethez és személyes adatok védelméhez fűződő személyiségi jogát. Mindezek alapján az indítványozó pert indított az alperes ellen, a fentiek alapján a magánélethez és személyes adatai védelméhez fűződő személyiségi jogának megsértése megállapítását, valamint az alperes további jogsértéstől való eltiltását kérve.
- [4] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét teljes egészében elutasította. Annak indokolása szerint a kereset tárgyává tett cikkekben a felperes magánéletere vonatkozó információ csak abban a vonatkozásban jelent meg, hogy a napvilágra került élettársi kapcsolatban élő személynek a közvetlen munkatársa, illetve a közvetlen hozzátartozója olyan személyek voltak, akik közül egyikük a közérdeklődésre számot tartó közügynek az egyik legmeghatározóbb alakja, másikuk pedig a közhatalmat gyakorló legfőbb ügyész. Az elsőfokú bíróság szerint a párkapcsolat, illetve a munkahelyi kapcsolat vonatkozásában a cikkek valós tényeket közöltek. Indokolásában kiemelte továbbá, hogy a Quaestor-ügy kapcsán megindult büntetőeljárás a társadalom széles nyilvánosságát érintő, közérdeklődésre számot tartó ügyvé vált, amelyről a sajtónak tudósítani nemcsak alkotmányos joga, hanem jogszabályi kötelezettsége is. Mivel az alperes közérdeklődésre számot tartó, jelentős súlyú bűncselekménnyel összefüggésben tudósított, az nem volt indokolatlanul önkényes, hanem szükséges volt, ezért a perbeli cikkekkel nem lépte túl a sajtószabadság, a közéleti véleménynyilvánítás alkotmányos határát, a felperes magánélethez való beavatkozás nem volt önkényes, nem volt indokolatlan és nem volt szükségtelen, emiatt az alperes nem sértette meg a felperes személyiségi jogait.
- [5] A – mindkét fél fellebbezése folytán eljáró – Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.263/2016/3/II. jogerős ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes azzal, hogy az általa üzemeltetett internetes sajtótermékben 2015. március 27-én megjelent konkrét cikkében közzétette a felperes nevét, valamint korábbi munkahelyének megnevezését, jogviszonya megszűnésének időpontját, és módját, ottani munkaköri beosztását, megsértette a felperes személyes adatok védelméhez fűződő személyiségi jogát, egyben eltiltotta a további jogsértéstől és kötelezte a magánlevél formájában történő sajnálkozása kifejezésére, továbbá

feljogosította felperest ennek közzétételére. Egyebekben a per főtárgya tekintetében az elsőfokú ítélet helyben hagyta. A jogerős ítélet kifejtette, hogy a konkrét ügyben azt kellett a bíróságnak vizsgálnia, hogy mi az a nyilvánosságra hozható legszükségesebb védett adat, amely a tárgybeli közügy megvitatásához szükséges és indokolt. A jogerős ítélet – szemben az elsőfokú bíróság álláspontjával – arra az álláspontra helyezkedett, hogy a tudósítás céljának eléréséhez a felperes nevének nyilvánosságra hozatala és a korábbi munkahelyének, a Miniszterelnökségnek a feltüntetése már nem volt feltétlenül szükséges. Megállapította továbbá, hogy a felperes nem közszereplő, a tudósítás idején közfeladatot nem látott el. Továbbá álláspontja szerint elegendő lett volna a kívánt cél elérése érdekében anonimizált formában annak felvázolása, hogy Tarsoly Csaba volt titkára egy élettársi kapcsolat okán a legfőbb ügyész személyével is összefüggésbe hozható. A jogerős ítélet indokolása egyben kitért arra, hogy a felperes korábbi munkahelyének megnevezése, valamint foglalkoztatási jogviszonya megszűnésének időpontja, illetve annak megszűnési módjának közlése a perbeli cikkben akkor sem vált indokolttá, amennyiben az közérdekből nyilvános adatként megjelent a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítőben.

- [6] A jogerős ítélet ellen a felperes és az alperes is felülvizsgálati kérelemmel élt. A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet részbeni megváltoztatását és a keresetnek teljes egészében helyt adó ítélet meghozatalát kérte, míg az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet hatályában fenntartását kérte. A Kúria Pfv.IV.21.398/2017/4. számú ítéletében a felperes felülvizsgálati kérelmét nem találta alaposnak, míg az alperes felülvizsgálati kérelmét megalapozottnak találta, és a jogerős ítéletet részben hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságnak a keresetet teljesen elutasító ítéletét helybenhagyta. A Kúria döntésében abban a kérdésben foglalt állást, hogy a felperes nevének, korábbi munkahelyének és beosztásának a feltüntetése, valamint magánéleti kapcsolatának közzététele a perbeli híradásokban sértette-e a felperes magánélet védelméhez fűződő személyiségi jogait, avagy nem. A felülvizsgálati ítélet indokolása utalt arra, hogy korábban már több ítéletében a felperes személye vonatkozásában úgy foglalt állást, hogy a felperes teljes nevének közlése nem minősül személyiségi jogsértésnek, ezért ezen ügyben sem látott alapot ezen döntéseinek a felülvizsgálatára. Hangsúlyozta továbbá, hogy a 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 3. § 2. pontja értelmében a felperes neve személyes adatnak minősül, miként a magánéleti kapcsolataira való utalás is. Előadta, hogy ebben a körben az elsőfokú bíróság érdekmérlegelése volt a megfelelő, azaz a rendkívüli mértékű közérdeklődés, a közügy igen jelentős tárgyi súlya, a tudósítás hitelességének fenntartása a közvélemény tájékoztatását helyezi előtérbe a konkrét ügyben a felperes személyes adatai védelméhez képest. Hangsúlyozta továbbá – hivatkozva a 7/2014. (III. 7.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) foglaltakra – amennyiben a vizsgált ügy nagy közérdeklődésre tart számot, jelentős társadalmi vitát közvetít, akkor egyértelműen a véleménynyilvánítási szabadság legmagasabb szintű védelme kerül előtérbe az egyéni személyiségi jogokkal szemben. A felülvizsgálati ítélet szerint a felperes korábbi beosztása, továbbá korábbi munkahelye az Infotv. 26. § (2) bekezdése alapján közérdekből nyilvános adatnak minősül, amely korábban a Hivatalos Közlöny mellékletében is közzétételre került, így ennek közlése nem sért személyiségi jogot.
- [7] A felperes indítványozóként a Kúria Pfv.IV.21.398/2017/4. számú ítélete ellen az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybírósághoz, kérve a felülvizsgálati ítélet – az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, valamint a VI. cikk (1) bekezdésébe ütközése folytán – alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint a kúriai döntés alaptörvény-ellenessége egyrészt abban áll, hogy indokolásában nem foglalt állást az indítványozó magánéletére, élettársának beazonosítására, családi kapcsolataira vonatkozó közlések kapcsán a szükségesség-arányosság kérdésében. Vizsgálnia kellett volna, hogy az adott ügyben szükséges volt-e és amennyiben igen, milyen indokok alapján a közvélemény tájékoztatása során felfedni és nyilvánosságra hozni az indítványozó legbelsőbb magánéleti vonatkozásait. Érvelése szerint a kúriai ítéletnek állást kellett volna foglalnia abban a kérdésben, hogy a név megjelölésével, valamint a magánélet ilyen mértékű feltárásával okozott sérelem arányos volt-e a magánéleti adatok közreadásával okozott nyilvánvaló hátrányhoz képest. Utalt továbbá arra, hogy a bíróságok nem vették figyelembe, hogy az indítványozó nem részese az ítélet által hivatkozott közügynek. Nézete szerint a magánéletbe való beavatkozás önkényességének kérdése nem válaszolható meg pusztán azon az alapon, hogy az érintett ügy magánéleti vonatkozású, vagy van közéleti érintettsége. Ugyanis közügyben vagy közérdeklődésre számot tartó ügyben is megvalósulhat a magánéletbe való beavatkozás önkényessége, amennyiben a sérelmezett közlés anélkül ad közre nyilvánvalóan a magánélet szférájába tartozó információkat, hogy az a közügy megvitatása szempontjából szükséges, illetve az általa okozott sérelem nincs arányban a téma megvitatásához fűződő közérdekkel.

- [9] Azzal, hogy az eljáró bíróságok ítéleteinek indokolásai az alapjogi tesztet nem végezték el, illetve mérlegelésük eredményét nem jelenítették meg indokolásaikban, megsértették az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglaltakat. Ezzel összefüggésben az indítvány kifejtette, hogy a jogerős ítélet nem vizsgálta továbbá az Emberi Jogok Európai Bírósága joggyakorlatában kimunkált azon szempontokat, amelyeket a tagállami bíróságoknak figyelembe kell venniük azokban az esetekben, amikor közérdeklődésre számot tartó ügyekben az érintett magánéleti vonatkozásainak védelme és a véleménynyilvánítás szabadsága ütközik egymással. Nézete szerint a bíróságoknak az egyedi ügyekben – az Alkotmánybíróság korábbi határozatai alapján – abban is állást kellett volna foglalniuk, hogy volt-e az alkotmányos cél elérésére kevesebb alapjogi korlátozással járó megoldás, mint amit adott esetben alkalmazott, illetve milyen más módon lehetett volna tájékoztatni a közvéleményt, amely nem sérti az érintettek magánélet védelméhez fűződő jogait. Az indítványozó álláspontja szerint az alapjogi teszt vizsgálatának hiánya folytán a kúriai ítélet sérti az indítványozó magánélet védelméhez fűződő, Alaptörvényben védett jogát.

II.

- [10] Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.

(2) Az állam jogi védelemben részesíti az otthon nyugalmát.

(3) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.

(4) A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi.”

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

[...]

(4) A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.”

„24. cikk (2) Az Alkotmánybíróság

[...]

d) alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját;”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

III.

- [11] Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, melyről az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság érdemi határozatában is dönthet. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg.
- [12] A panasz akkor befogadható, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. §-aiban és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése

- értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [13] Az Abtv. 27. §-án alapuló alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti hatvan napos határidőben került benyújtásra: a kifogásolt kúriai ítéletet 2018. december 17-én vette át az indítványozó, míg az alkotmányjogi panasz 2019. február 4-én – elektronikus úton – érkezett a Fővárosi Törvényszékre. Az indítványozó jogi képviselővel jár el, meghatalmazását csatolta. Az indítványozó az alkotmánybírói eljárás alapjául szolgáló ügyben félként szerepel, ezért az Abtv. 27. §-a és az Abtv. 51. § (1) bekezdése szerinti jogosultnak és érintettnek is tekinthető. Az indítványozó állított jogsérelmét a Kúria Pfv.IV.21.398/2017/4. számú ítélete folytán állítja, amely ellen további jogorvoslatnak nincs helye, így az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette [Abtv. 27. § b) pont].
- [14] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti a)–f) pontjai értelmében határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megállapító törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §); megjelölte a támadott bírói döntést; megjelölte az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése és a VI. cikk (1) bekezdése folytán a magánélet védelméhez való alapjoga sérelmét állítva, ezen joga sérelmének lényegét, valamint azt, hogy az alkotmányjogi panaszával támadott bírói döntés azt miért és mennyiben sérti. Egyben kifejezett kérelmet tartalmazott a támadott bírói döntés megsemmisítésére.
- [15] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [16] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdésért veti fel, s ezáltal az Alkotmánybíróság részéről érdemi vizsgálatot igényel, hogy az indítvány által kifogásolt kúriai ítélet az indítványozó magánszférájához való jogának és a sajtó véleménynyilvánítási jogának a kollíziója során helyes érdekmérlegeléssel jutott-e arra az eredményre, amikor a közérdeklődésre számot tartó ügyben a sajtó az érintettek kapcsolatrendszerének feltárása során az indítványozót neve, korábbi munkahelye, élettársi kapcsolatának ténye és élettársa családi neve, valamint családi kapcsolatai hozzájárulása nélküli közzétételére vonatkozóan tényállítás tűrésére kötelezte.
- [17] Az Alkotmánybíróság – a fentieket figyelembe véve – megállapította, hogy az indítványozó panasa a befogadhatóság valamennyi, az Abtv.-ben szabályozott törvényi kritériumnak eleget tesz, ezért annak befogadásáról az Ügyrend 31. § (6) bekezdésében biztosított jogkörben eljárva az Alkotmánybíróság jelen, érdemi elbírálást tartalmazó határozatában döntött.

IV.

- [18] Az alkotmányjogi panasz részben megalapozott.
- [19] 1. Az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlata szerint – a bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz alapján „a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [20] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság határozataiban ezzel összefüggésben azt is kiemelte, hogy nem vonhatja el az ítélező bíróságok hatáskörét az előttük fekvő tényállás elemeinek átfogó mérlegelésére, csupán a mérlegelés alapjául szolgáló jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját, illetve a mérlegelés alkotmányossági szempontjainak a megtartását vizsgálhatja felül.
- [21] Az Alkotmánybíróság arra is számos határozatában rámutatott, hogy az államnak az alapvető jogok védelmére nézve tevőleges védelmi kötelezettsége áll fenn [Alaptörvény I. cikk (1) bekezdés]. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság vonatkozó határozataiban arra nézve, amikor az alapjogi konfliktus a jogalanyok egymás közötti jogviszonyában akként merül fel, hogy az egyik magánszemély alapjogát a másik személy alapjoga veszélyezteti (konkuráló/versengő alapjogok), az állam tevőleges védelmi kötelezettségére nézve annak közvetítő, kiegyenlítő

- szerepét hangsúlyozta [13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [50]; 14/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [65]].
- [22] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése, vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Ezzel összefüggésben a 3/2015. (II. 2.) AB határozat hangsúlyozta, bár az alapjog-korlátozásnak ezen tesztje mindenekelőtt a jogalkotót kötelezi, hatáskörükhöz igazodva a jogalkalmazókat is köti. E cikkből ugyanis (az Alaptörvény 28. cikkére is tekintettel) „a bíróságoknak az a kötelezettsége adódik, hogy ha olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgástér keretein belül az érintett alapjog korlátozását kizárólag a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák” (Indokolás [21]).
- [23] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság jelen alkotmányjogi panasz eljárásában arra kereste a választ, hogy sérti-e az indítványozó magán- és családi életének tiszteletben tartásához, valamint személyes adatai védelméhez való jogát a kifogásolt kúriai ítélet azzal, hogy az indítványozót a neve, korábbi munkahelye, beosztása, munkaviszonya megszűnése, élettársi kapcsolata ténye, továbbá élettársa családi neve és családi kapcsolatai nyilvánosságra hozatala vonatkozásában tényállítás túrésére kötelezte.
- [24] 2. Az Alkotmánybíróság ehhez áttekintette a véleménynyilvánítással kapcsolatos gyakorlatát, különös tekintettel a közügyek szabad vitájának megítélését illetően.
- [25] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépését követően több határozatában foglalkozott a szólásszabadság kérdésével és határaival, továbbá annak az emberi méltósághoz való joggal való viszonyával (erre nézve lásd az Abh.-t). Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint a véleménynyilvánítás szabadsága kiemelten védett alkotmányos érték. A véleménynyilvánításhoz való jog kitüntetett helyet foglal el az Alaptörvény alapjogi rendjében is: a személyek szabad önkifejezése és a demokratikus közvélemény kötetlen formálódása az alkotmányos rend egyik lényegi eleme és értelme. Az Alkotmánybíróság felfogásában a közügyekkel összefüggő vélemény kinyilvánításának szabadsága a szólás- és sajtószabadság legbensőbb védelmi köréhez tartozik. Ugyanakkor rögzítette: a közéleti véleménynyilvánítás fontosságának hangsúlyozása nem jár azzal, hogy más típusú szólásokra ne vonatkoznának azok a megfontolások, amelyeket az Alkotmánybíróság a véleményszabadság kitüntetett alapjogi helyzetével összefüggésben kifejtett, de azt eredményezi, hogy a politikai és egyéb közügyeket érintő beszéd korlátozásánál ezeket a megfontolásokat különösen nagy szigorral kell érvényre juttatni (Abh., Indokolás [39], [45]–[46]).
- [26] Az Alkotmánybíróság e határozatában megerősítette azon – a 36/1994. (VI. 24.) AB határozata óta követett – gyakorlatát, miszerint a közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit. Eszerint a közéleti véleménynyilvánításra vonatkozó alkotmányos szempontok ugyanis egyfelől a közhatalom gyakorlóit vagy a hivatásszerűen közszereplést vállalókat érintő vélemények körénél tágabb körben lehetnek irányadók, ugyanakkor a közéleti szereplőket érintő bármely – így a közügyekkel semmilyen kapcsolatban nem álló –, közlés nem ítéhető meg ezen szempontok alapján (Abh., Indokolás [47]).
- [27] Azaz, ahogy azt az Alkotmánybíróság fent idézett határozatában és azóta már többször kifejtette, a közügyekre vonatkozó szólások mindegyike fokozott védelmet élvez, korlátozva az általa érintettek személyiségi jogainak védelmét, lévén a közügyek vitatása – a konkrét társadalmi vita erejéig – annál szélesebb személyi kört érinthet (Abh., Indokolás [57]).
- [28] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor több esetben vizsgálta a szólásszabadság korlátozhatóságának határait, melylyel összefüggésben rámutatott, hogy a szólásszabadság természetesen a közügyek vitatása körében sem korlátlan. Egyrészt a „közhatalmat gyakorló személyeket és a közszereplő politikusokat is megilleti a személyiségvédelem, ha az értékítélet a személyüket nem a közügyek vitatása körében, nem közéleti tevékenységükkel, hanem magán- vagy családi életükkel kapcsolatban érinti”. Másrészt meg kell hajolnia a szólásszabadságnak az emberi méltóság előtt akkor is, amikor a megfogalmazott vélemény nem pusztán nevesített személyiségi jogokat sért, hanem – az érintett személy ember mivoltának semmibevevélével – az emberi méltóság korlátozhatatlan aspektusába ütközik (Abh., Indokolás [61]–[62]).
- [29] 3. Az Alkotmánybíróságnak – a fentiekkel összefüggésben – már arra is többször kiterjedt a vizsgálata, hogy a véleménynyilvánítás szabadságába tartozó közéleti vitákban érintett személyek alapjogainak védelmét mikor

és milyen feltételekkel lehet korlátozni, meddig terjed(het) egy közéleti vitában az érintett személy tűrési kötelezettsége, továbbá a véleménynyilvánítási jog szabadsága és az érintett személy alapjogának kollíziója esetén az alapjogok prioritása miként határozható meg {erre nézve elsőként lásd: a 30/1992. (V. 26.) AB határozatot, ABH 1992, 167, 170; összefoglalóan: Abh. Indokolás [39]–[57]}. Eszerint – alapul véve az Abh.-ben foglalt megállapításokat – az bír meghatározó jelentőséggel, hogy a véleményt kifejező közlés a közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás legyen; a közügyek vitájával összefüggésben megállapítható legyen az adott személy érintettsége {„[a] közéleti véleménynyilvánításra vonatkozó alkotmányos szempontok [...] egyfelől tágabb körben lehetnek irányadók, mint a közhatalom gyakorlóit vagy a hivatásszerűen közszereplést vállalókat érintők köre, másfelől viszont nem állítható, hogy a közéleti szereplőket érintő bármely – köztük a közügyekkel semmilyen kapcsolatban nem álló – közlést e szempontok szerint kell megítélni” (Abh., Indokolás [47])}. Alapvető szempont továbbá, hogy a nyilvános közlés értékítéletet vagy tényállítást tartalmaz-e (Indokolás [49]); valamint a nyilvános közlés sérti-e az érintett személy alapjogait (emberi méltóságát, jóhírnevét stb.) (Abh., Indokolás [57]–[59]).

- [30] Az Alkotmánybíróság a közügyek vitatásával összefüggésben már azt is kiemelte, – erre nézve lásd az Abh. indokolása [57] bekezdésének megállapításait –, hogy az az adott esetben érinthet a közszereplőknél szélesebb személyi kört, továbbá nem kell ahhoz önkéntes, vagy *ad hoc* közszereplővé válni, hogy ezen érintettség megállapítható legyen.
- [31] Az Alkotmánybíróság fenti megállapításaira figyelemmel volt döntése kialakítása során.

V.

- [32] 1. Mindezek alapján az Alkotmánybíróságnak jelen, az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz eljárásában abból a szempontból kellett megvizsgálnia az alkotmányjogi panasszal kifogásolt kúriai döntés alkotmányosságát, hogy az az indítványozó (mint az adott peres eljárás felperese) magánszférájához való ezen belül a magán- és családi élet védelme, illetve a személyes adatok védelme) jogának és a sajtó véleménynyilvánítási jogának kollíziója során helyes mérlegeléssel jutottak-e arra az eredményre, amikor mérlegelésük során az utóbbit helyezték előtérbe azzal, hogy az indítványozót neve, korábbi munkahelye, beosztása, munkaviszonya megszűnése, élettársi kapcsolata ténye, továbbá élettársa neve és családi kapcsolatai közzétételére vonatkozóan tényállítás tűrésére kötelezte.
- [33] 2. Az Alkotmánybíróság a kúriai ítélet alkotmányossági vizsgálata során az alábbiakat állapította meg. Egyrészt a kúriai ítélet – az első és a másodfokú ítélettel egyezően – az alkotmányossági követelményekkel összhangban állapította meg az ún. Quaestor-ügy kiemelt jelentőségét. Az ugyanis, tekintettel a károsultak nagy számára, továbbá (a károsultak lakóhelye vonatkozásában) az egész országra kiterjedő voltára, valamint a károsodás mértékének nagyságrendjére nézve rendkívüli horderejű ügy, így az kiemelt közérdeklődésre tart számot. Mindezek alapján az ún. Quaestor-ügyben, illetve azzal összefüggésben a sajtó joga a közvélemény tájékoztatása. Helyesen utalt a Kúria arra is ítéletében, hogy a felperes neve személyes adat. Mint azt az első- és a másodfokú ítélet is kiemelte indokolásukban, az indítványozó mint felperes nem közszereplő, azonban volt munkahelyén keresztül kapcsolatba hozható a fentiekben említett kiemelt közérdeklődésre számot tartó üggyel.
- [34] 3. Az indítványozó a kifogásolt bírói döntés alaptörvény-ellenességét a magánszférájának sérelmére tekintettel állította.
- [35] Az Alaptörvény az egyén magánszférája védelmét tartalmazó VI. cikkének szövegét Magyarország Alaptörvényének hetedik módosítása 2018. június 29-i hatálybalépéssel megváltoztatta. Az Alaptörvény eredeti szövegezése szerint „(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. (2) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. (3) A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi.” Az Alaptörvény hetedik módosításának 4. cikke az Alaptörvény előzőekben idézett VI. cikke helyébe új tartalommal a következő rendelkezést léptette: „(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán-, és családi életének, valamint otthonának sérelmével. (2) Az állam jogi védelemben részesíti az otthon nyugalma. (3) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint

a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. (4) A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi.” Az Alaptörvény hetedik módosítása ezzel új szabályozási szintre emelte a magánszféra védelmét, a korábbi, a magánszféra nevesített, néhány elemének védelme helyett komplex, általános védelmet nyújtva, mely kiterjed az intimszférára, továbbá a tágabb értelemben vett magánszférára, az egyén családi életére, otthonára, kapcsolattartására. Emellett azzal, hogy a magánszférajogok és egyéb alapvető jogok kollíziója esetére rögzítette, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának és a gyülekezési jog gyakorlásának – figyelemmel az alapvető jogok korlátozhatóságának Alaptörvényben meghatározott általános kereteire és az Alkotmánybíróság gyakorlatára – többek között külső korlátja lehet mások magán- és családi életének, valamint otthonának tiszteletben tartásához való joga, a magánszférajogok ezen elemeit fokozott védelemben részesíti.

- [36] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hetedik módosítására figyelemmel legutóbb a 3167/2019. (VII. 10.) AB határozatában foglalkozott az Alaptörvény VI. cikkében foglalt alapjog tartalmával. A határozat megállapította, hogy az Alaptörvény a magánszféra védelméhez kapcsolódó jogok körében rendelkezik a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához, valamint a személyes adatok védelméhez való jogról (Indokolás [24]). Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése átfogóan védi a magánszférát, az Alkotmány 59. § (1) bekezdésével ellentétben külön nem nevesíti a magántitok védelméhez való jogot. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hetedik módosítását figyelembe véve megerősítette, miszerint „[a] magánszféra lényege tekintetében továbbra is fenntartható az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatából idézett – a magánélet (magánlakás, magántitok) fogalmának esszenciáját megfogalmazó, általános érvényű – megállapítás, miszerint »a magánszféra lényegi fogalmi eleme, hogy az érintett akarata ellenére mások oda ne hatolhassanak be, illetőleg be se tekinthessenek.« [36/2005. (X. 5.) AB határozat, ABH 2005, 390, 400]” [3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [88]; 3167/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [25]].
- [37] Az Alkotmánybíróság szintén a 3167/2019. (VII. 10.) AB határozatában az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében rögzített magánélet tiszteletben tartásához való és a VI. cikk (3) bekezdésben rögzített személyes adatok védelméhez való jog összefüggéseivel is foglalkozva, immár az Alaptörvény hetedik módosítására figyelemmel állapította meg az Alaptörvény VI. cikkére nézve, megerősítve a 11/2014. (IV. 4.) AB határozatban foglaltakat, nevezetesen: „A magán- és családi élet tiszteletben tartása, amely az Alaptörvény VI. cikke szerint alapjog, azt kívánja meg, hogy az állam ne avatkozzon az egyén intim szférájába. [...] A magán- és családi élet tiszteletben tartása az állami beavatkozás tilalmán kívül azt is jelenti, hogy a magánéletéről szóló információk csak az érintett hozzájárulásával (vagy törvény alapján) kerülhessenek nyilvánosságra, vagy jussanak az állam tudomására. [...] A magánélet védelmének része a személyes adatok védelméhez való jog, amelyet az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése tartalmaz, és amelyet az Alkotmánybíróság 15/1991. (IV. 13.) AB határozattól kezdve »információs önrendelkezési jogként« fogott fel (ABH 1991, 40, 44–57). A »személyes adat« minden esetben az ember magán- és családi életéről szóló információ; így a jog lehetővé teszi az ember számára, hogy magán- és személyes életéről szóló információkkal kizárólag maga rendelkezzen: amiből következik, hogy korlátozása az alapjog-korlátozás feltételei szerint megengedett. Az önrendelkezés akkor lehetséges, ha minden ember maga dönti el, hogy saját magáról – magánéletéről (ami a saját élete) és családi életéről – milyen ismeretet oszt meg és kivel” (Indokolás [26]).
- [38] Ezen a felfogáson az Alaptörvény nem változtatott, mert az Alkotmányhoz hasonlóan tartalmazza „a személyes adatok védelme” fogalmát, amelyet kifejezetten alapjognak tekint [11/2014. (IV. 4.) AB határozat, Indokolás [55], erre nézve lásd még: 3171/2017. (VII. 14.) AB határozat, Indokolás [32]].
- [39] Az Alkotmánybíróság ezért jelen ügyben mindezeket szem előtt tartva, megállapítja, hogy az Alaptörvény VI. cikke hetedik módosítása a magánszférajogok között különbséget tesz azzal, hogy a személyes adatok védelmét nem helyezte fokozott védelem alá, a kiemelt védelem a magánszféra jogán keresztül a magán- és családi élet, valamint az otthon tiszteletben tartásához való jogot illeti meg, amely alapján a család, ezen belül a közeli hozzátartozók, így különösen a gyermekek fokozott védelem alatt állnak.
- [40] A fentiekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a jelen eljárásban azt vizsgálta, hogy az indítvánnyal kifogásolt kúriai döntés a magánszféra védelme és a sajtószabadság, illetve a véleménynyilvánítási jog kollíziójának feloldása során mindezen szempontokat helyesen mérlegelte-e, így a Kúria ítélete az említett konkuráló alapjogok közötti pozíciók megfelelő kiegyenlítésével került-e kialakításra.
- [41] 4. A kúriai döntés a felperes felülvizsgálati kérelmét nem, míg az alperes felülvizsgálati kérelmét megalapozottnak találva – a jogerős ítéletet részben (az alperest marasztaló részében) hatályon kívül helyezte és az elsőfokú

bíróság (keresetet teljesen elutasító) ítéletét helybenhagyta. A kúriai ítélet indokolásában egyetértett az első és másodfokú ítélettel abban, hogy az ún. Quaestor-ügy és annak egyes eseményei kiemelt közérdeklődésre számot tartó ügynek minősülnek, illetve az indítványozó mint felperes neve, továbbá magánéleti kapcsolataira történő utalás személyes adatnak minősül. A per során eldöntendő kérdésben, hogy a szabad véleménynyilvánítási jog elsőbbséget élvez-e az indítványozó mint felperes adatai védelméhez képest, a Kúria az elsőfokú bíróság jogi álláspontját osztotta, amely a véleménynyilvánítási jogot helyezte előtérbe, szemben a jogerős másodfokú ítélet ezzel ellentétes álláspontjával. Azaz kiemelt fontosságú közügy esetében álláspontja szerint (mindenkor) a véleménynyilvánítás szabadságának legmagasabb szintű védelme indokolt.

- [42] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a kúriai döntés, egyezően az első és a jogerős másodfokú ítéletekkel, nem az Alaptörvényt sértő módon állapította meg, hogy az adott ügyben a véleménynyilvánítási jog és a magánszféra konfliktusát kellett feloldani az alkotmányossági szempontok figyelembevételével.
- [43] 4.1. Az Alkotmánybíróság az indítványozó nevének hozzájárulása nélküli közzétételével összefüggésben megállapította, a kúriai döntés érdemérdeklődése során szintén helyesen jutott arra a következtetésre, hogy önmagában a közügy igen jelentős tárgyi súlya, a közvélemény tájékoztatása szükségessé teheti az indítványozó (mint felperes) nem közszereplő volta ellenére is személyes adataihoz való jogának korlátozását. Azaz egyes esetekben a magánszférához való jog korlátozásának alkotmányos célja lehet a véleménynyilvánítás jogának védelme. Míg az alapjog korlátozás arányosságát illetően a kúriai ítélet azt emelte ki, hogy „a tudósítás hitelességéhez hozzátartozott adott esetben a név közlése is”.
- [44] Az Alkotmánybíróság több határozatában {erre nézve lásd: 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [55]; 3057/2019. (III. 25.) AB határozat, Indokolás [24]} hangsúlyozta, hogy a magánfelek közti viták esetében az eljáró bíróságnak a konkuráló alapjogi pozíciók kiegyenlítésére kell törekednie, továbbá az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéséből eredő védelem meghatározása, a törvényhozó, annak konkretizálása azonban a jogalkalmazó feladata. A védelmi kötelezettség teljesítése során a törvényhozó mellett a jogalkalmazónak figyelembe kell vennie azt, hogy egyik alapjog lényeges tartalma sem korlátozható, másrészt pedig a törvényhozó mellett a jogalkalmazónak is arra kell törekednie, hogy a konkuráló alapjogi pozíciók az arányosság elvének megfelelően kíméletes kiegyenlítésre, méltányos egyensúlyba kerüljenek (*fair balance, schonender Ausgleich*). Ezek tekintetében az Alkotmánybíróság továbbra is kontrollt gyakorol.
- [45] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy az alkotmányossági szempontok megfelelő mérlegelése megköveteli, hogy a felperes vonatkozásában nyilvánosságra hozott személyes adatokat egyenként indokolt vizsgálat tárgyává tenni. Így többek között azt, hogy az egyes személyes adatok nyilvánosságra hozatala mennyiben szükséges a tudósítások céljának eléréséhez; továbbá, hogy az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya mennyiben állnak arányban egymással; a felperes magánéletébe történő behatolás milyen mértékben indokolt, szükséges és egyben elégséges-e a közügyek megvitatásához.
- [46] Az Alkotmánybíróság a felperes nevének hozzájárulása nélküli nyilvánosságra hozatalával összefüggésben arra a következtetésre jutott – egyezően a jogerős másodfokú ítéletben foglaltakkal –, hogy a felperes nevének nyilvánosságra hozatalán kívül a kiemelt jelentőségű ügyben történő tájékoztatás mint a véleménynyilvánítás joga alkotmányos céljának elérése más, az indítványozó magánszféráját kímélő, illetve annak védelmét kielégítően biztosító, azt nem sértő módon, például a név nélküli (anonimitással) történő tudósítással is elérhető lett volna, amely az indítványozó magánszféráját nem, vagy csak kevésbé korlátozta volna. A Kúria döntése meghozatala során az alapjogok kíméletes kiegyenlítését nem biztosította, mivel annak kialakítása során nem mérlegelte az indítványozó nem közszereplő voltát, illetve azt sem, hogy a közérdeklődésre számot tartó büntetőügy az indítványozót nem is érintette. Megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság, hogy helytelen a kúriai döntés azon arányosságra vonatkozó érvelése, amely szerint egy hír hitelessége, illetve annak megítélése önmagában egy adott személy nevének a nyilvánosságra hozatalával lenne megerősíthető. A hitelesség ugyanis csupán akként teszi arányossá a közlést, ha az ennél kevesebbrel nem teljesíthető. Ugyanis ha valaki például másként egyértelműen azonosítható (például a jelenlegi köztársasági elnök), úgy név nélkül is eleget tehet ennek. Míg a konkrét esetben (ellentétben az előző példával) az indítványozónak nem közszereplő volta miatt önmagában nem a konkrét neve, hanem családi és egykori munkahelyi kapcsolatai szolgáltak a közérdeklődésre számot tartó ügyben hírértékkel.
- [47] Az Alkotmánybíróság a fentieket figyelembe véve – egyezően a jogerős ítélettel – arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó nevének hozzájárulása nélküli közzététele folytán – figyelemmel az indítványozó nem

közszereplő voltára, továbbá arra, hogy a büntetőeljárás nem érintette, – a kúriai döntés sértette az indítványozó Alaptörvény VI. cikke szerinti magánszférájához való jogát.

- [48] 4.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a kúriai döntés az Alaptörvény rendelkezéseivel összhangban állapította meg az indítványozó tényállítás túrésére való kötelezését a korábbi munkahelyének, beosztásának, valamint munkaviszonya megszűnésének hozzájárulása nélküli közzétételével összefüggésben.
- [49] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a kúriai döntés a fent megjelölt alkotmányossági szempontokat helyesen, az indítványozó magánszférájához való jogának és a véleménynyilvánítási jognak a megfelelő kiegyenlítését biztosítva, azokat egyensúlyba hozva mérlegelte, a Kúria döntése az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseivel összhangban történt, ezért a bírói döntés ebben a részében nem sérti az Alaptörvény VI. cikkét.
- [50] 4.3. Ezt követően az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapján azt vizsgálta, hogy a kúriai döntés az Alaptörvény érintett rendelkezéseivel összhangban kötelezte-e az indítványozót tényállítás túrésére azzal, hogy a közérdeklődésre számot tartó, kiemelt jelentőségű büntetőüggyel kapcsolatban nyilvánosságra hozta az indítványozó családi kapcsolatait.
- [51] Mind az elsőfokú, mind a másodfokú, mind a kúriai ítéletek érdekmérlegelésük során hangsúlyozták, hogy [utalva az Abh.-ban, valamint a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban foglaltakra] abban az esetben, ha a magánélet oltalma alá eső közlések tartalmának nyilvánosságra hozatalához közérdek fűződik, a magánélet védelme háttérbe szorul. A jogerős ítélet (a fenti határozatokban foglalt szempontok szerint elvégzett értékelés alapján) azt állapította meg, hogy az indítványozó mint felperes Tarsoly Csabával fennálló munkakapcsolata, valamint a legfőbb ügyészhez vezető magánéleti kötődése olyan, a tárgybeli közléshez mint a közérdeklődésre számot tartó üggyel kapcsolódó személyes adat, amelyek nyilvánosságra hozatala az érintett közügy megvitatása érdekében nem tekinthető sem önkényes, sem indokolatlan közlésnek, az a véleménynyilvánítási szabadság magasabb szintű oltalmát élvez. Az ítéletek hangsúlyozták, hogy a kereset tárgyává tett írásokban az indítványozó mint felperes magánéletére vonatkozó információk kizárólag a fenti aspektusból jelentek meg (azaz hogy a napvilágot látott élettársi kapcsolatban lévő személynek közvetlen hozzátartozója olyan személy volt, aki a közhatalmat gyakorló legfőbb ügyész, illetve közvetlen munkatársa olyan személy volt, aki a közérdeklődésre számot tartó közügynek az egyik legmeghatározóbb alakja). Utaltak továbbá arra, hogy az alperes való tényeket közölt, melyet a felperes maga sem vitatott, a sajtóközlemények tényszerűen, diplomatikus stílusban és tartalmában megfelelően hozták nyilvánosságra ezen magánéleti információkat. Az indokolás hangsúlyozta továbbá, hogy önmagában a felperesi hozzájárulás hiánya nem teszi a magánéletbe való beavatkozást önkényessé. A beavatkozás (a hozzájárulás nélküli nyilvánosságra hozatal) ugyanis csak akkor válik azzá, ha nincs olyan közérdek, ami indokoltá teszi a magánéleti információk hozzájárulás nélküli nyilvánosságra hozatalát. A perbeli esetben ez a közérdek megvolt. Az alperes közérdeklődésre számot tartó, jelentős súlyú bűncselekménnyel összefüggésben tudósított, nem volt indokolatlan, önkényes, és szükségtelen a híradás, amikor az indítványozó mint felperes magánéletének egy konkrét, ugyanazon részletét hozta nyilvánosságra. Ennek során a közüggyel összefüggésben adott tájékoztatást az alperes. Igaz ez a felperes élettársa családi nevének feltüntetésére nézve is. Mivel az utóbbi esetben a felperes kiemelt jelentőségű üggyel való kapcsolataként tárta fel a felperes élettársi kapcsolatát, élettársának konkrét nevét azonban nem hozta nyilvánosságra, így élettársa nem vált egyértelműen beazonosíthatóvá.
- [52] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény hetedik módosításával hatályba lépett, az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében megállapított magánszférajogok nemcsak komplex védelmet jelentenek az egyén számára, hanem adott esetben az egyén családi életére, otthonára, valamint kapcsolattartására nézve ez védelem fokozottan, kiemelten jelenik meg. Ilyen fokozott védelem a közszereplő mellett még inkább érvényesül a nem közszereplő közeli hozzátartozóival (kiemelten pedig mind a közszereplők, mind a nem közszereplők gyermekeivel) összefüggésben, különösen a véleménynyilvánítási jog és a gyülekezési jog gyakorlása esetén. Az Alaptörvény említett módosítása a fenti alapjogok esetleges kollíziója során a magánszférát mint „lehetséges” külső korlátot említi. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ezért a bíróságoknak mint jogalkalmazóknak esetről esetre, a konkrét ügy összes körülményének gondos mérlegelésével kell megállapítaniuk azt, hogy a magánszféra, ezen belül a családi élet védelme méltányos egyensúlyba került-e a közérdeklődésre számot tartó ügy jelentőségével, hírértékével, avagy az adott hír olyan önálló információs értékkel bír-e, amely a közéleti vitát előmozdítja.

- [53] Az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel megállapította, hogy a kúriai ítélet az indítványozó családi kapcsolataira vonatkozó tényállításokkal összefüggésben helyesen, a releváns alkotmányossági szempontokat megfelelően vette figyelembe és abból az Alaptörvény releváns rendelkezéseinek megfelelő következtetésre jutott arra nézve, hogy a közérdeklődésre számot tartó jelentős súlyú bűncselekménnyel összefüggésben történt a tudósítás, amely az indítványozó mint felperes magánéletének egy konkrét, a közérdeklődésre számot tartó ügyhöz kapcsolódó adekvát részletét hozta nyilvánosságra. Így a kifogásolt bírói döntés biztosította az érintett alapjogok kíméletes kiegyenlítését, ezért az ebben a részében nem sérti az Alaptörvény VI. cikkét.
- [54] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiekben már kiemelte, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt, az egyén magán- és családi élete, otthona, kapcsolattartása kiemelt védelme folytán a közszereplők és nem közszereplők közeli hozzátartozói is különösen védendők. Ezért a bíróságoknak esetről-esetre, a konkrét ügy összes körülményének mérlegelésével kell a magánszféra és a véleménynyilvánítási jog megfelelő, kíméletes kiegyenlítésére törekedniük. Önmagában a köz kíváncsisága, pletykaéhsége nem alapozza meg egy kérdés közérdeklődésre számot tartó jellegét. Nem közszereplő magánszférájához való joga a véleménynyilvánítás joga érdekében alkotmányosan korlátozható lehet kiemelt közérdeklődésre számot tartó ügyben a nem közszereplő családi kapcsolatai vonatkozásában is, amennyiben a közvélemény tájékoztatása feltétlenül szükséges és a nyilvánosságra hozott adat a nem közszereplő magánéletének egy konkrét, kizárólag a közérdeklődésre számot tartó ügyhöz kapcsolódó adekvát részlete. Ezeket feltételeket a bíróságoknak eljárásuk során minden esetben vizsgálniuk kell ahhoz, hogy döntéseik az alkotmányosság kritériumának megfeleljenek.
- [55] 6. Figyelemmel ugyanakkor arra, hogy az Alkotmánybíróság a kúriai döntés alaptörvény-ellenességét az indítványozó nevének hozzájárulás nélküli közzétételével összefüggésben megállapította, az Alkotmánybíróság a kúriai döntést az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján megsemmisítette.

Budapest, 2020. május 26.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [56] Egyetértek a rendelkező részben foglaltakkal, és az indokolás jelentős részével is. Az indokolás egyes részei tekintetében lényegesnek tartom a következő kiegészítéseket.
- [57] 1. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a véleménynyilvánítás szabadsága kiemelten védett alkotmányos érték. A szabad véleménynyilvánítás ugyanis a demokratikus közvélemény kialakításának és fenntartásának kiemelt garanciája, amely egyben a pluralizmuson alapuló társadalom nélkülözhetetlen forrása {Abh., Indokolás [39]; 30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 170–171}.
- [58] Az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy a véleményszabadság fókuszában elsősorban a közügyek, nem pedig a közszereplők állnak, ezért a közügyekre vonatkozó szólások mindegyike fokozott védelem alá tartozik. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint ezért annak mérlegelése során, hogy egy nyilvános közlés a véleménynyilvánítási szabadság védelmi körébe tartozik-e, elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti-e, és a nyilvános közlés jellegét nem a közléssel érintettek személyi minősége határozza meg (Abh., Indokolás [47]).
- [59] A megelőző személyiségi jogi jogvitában eljáró bíróságok egybehangzóan állapították meg, hogy a perben vizsgált tudósítás tárgya kiemelt közérdeklődésre számot tartó ügy, amelyről a sajtónak kötelezettsége a közvéleményt sokoldalúan, tényszerűen, időszerűen, tárgyilagosan és kiegyensúlyozottan tájékoztatni. A bíróságok egyezően állapították meg azt is, hogy a közléssel érintett személy nem közszereplő, de magánéleti kapcsolatán és munkahelyén keresztül összefüggésbe hozható a közérdeklődésre számot tartó ügyben érintett közszereplőkkel. Ebből következően a bíróságoknak azt kellett mérlegelniük, hogy a sajtószabadság és a magán-szférához való jog alkotmányos szempontjai egyensúlyban állnak-e.
- [60] 2. Az Alkotmánybíróság a 3145/2018. (V. 7.) AB határozatban már rámutatott: a bíróságok kötelezettsége, hogy az alapvető jogokat a magánjog alanyai közötti viszonyokban is érvényre juttassák. Ezzel összefüggésben speciális helyzet a konkuráló alapjogi pozíciók esetén áll elő, vagyis amikor az alapjogi konfliktus a jogalanyok egymás közötti viszonyában merül fel azáltal, hogy az egyik magánszemély alapjogát a másik magánszemély alapjogának gyakorlása veszélyezteti. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel kiemelte: a bíróságoknak ilyen esetekben közvetítő, kiegyenlítő szerepet kell betöltenie {14/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [65]; 3312/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [30]}. Ennek mércéjeként pedig az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy „[a] védelmi kötelezettség teljesítése során mind a törvényhozónak, mind pedig a jogalkalmazóknak figyelembe kell vennie azt, hogy egyik alapjog lényeges tartalma sem korlátozható, másrészt pedig arra kell törekedniük, hogy a konkuráló alapjogi pozíciók az arányosság elvének megfelelően kíméletes kiegyenlítésre, méltányos egyensúlyba kerüljenek (*fair balance, schonender Ausgleich*). Ezek tekintetében az Alkotmánybíróság továbbra is kontrollt gyakorol” {13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [55]}.
- [61] Abban az esetben tehát, ha a bíróságoknak olyan jogvitában kell eljárniuk, amelyben az alapjogi konfliktus a jogalanyok egymás közötti viszonyában merül fel azáltal, hogy az egyik magánszemély alapjogát a másik magánszemély alapjogának gyakorlása veszélyezteti, a fentiekben meghatározott szempontok szerint az érintett alapvető jogok védelmi körének feltárásával és az érintett alapvető jogok összemérésével („kíméletes kiegyenlítésével és méltányos egyensúlyba hozásával”) kell döntésüket meghozniuk. Ennek során a bíróságok számára lényeges szempont, hogy az érintett alapvető jogok lényeges tartalma nem üresíthető ki, és az alapvető jogoknak az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéséből fakadó védelmi kötelezettségét biztosítani kell {3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [70]}.
- [62] 3. Az adott esetben az ütköző alapjogi pozíciók a sajtószabadság és a magánszféra jogok tekintetében merültek fel. Erre tekintettel nem hagyhatók figyelmen kívül az alábbiak.
- [63] Az Alaptörvény hetedik módosítása folytán az alkotmányozó hatalom egyértelművé tette, hogy a magánszférajogok között megkülönböztetést tesz, mert kiegészítette a VI. cikk (1) bekezdését azzal: „A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.” Az alkotmányozó hatalom indokolása szerint: „Az alkotmányozó észlelte a magánszférajogok és egyéb alapvető jogok kollíziójának fontosságát, ezért a törvény alaptörvényi szinten kívánja rögzíteni, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának és a gyülekezési jog gyakorlásának többek között külső korlátja lehet mások magán- és családi életének, valamint otthonának tiszteletben tartásához való joga. A törvény az említett

alapvető jogok kollíziója esetén – az alapvető jogok korlátozhatóságának Alaptörvényben meghatározott általános kereteire és az Alkotmánybíróság gyakorlatára figyelemmel – hangsúlyozza a magánszférajogok ezen elemeinek fokozott védelmét.”

- [64] Látható tehát, hogy az alkotmányozó hatalom az Alaptörvény módosításával a magán- és családi élet, valamint az otthon tiszteletben tartásához való jog kiemelt védelmét hangsúlyozta.
- [65] Az Alkotmánybíróságnak a fentiekben hivatkozott gyakorlata szerint a jelen ügyben a bírói döntés alaptörvényellenessége azért állapítható meg, mert az érintett alapvető jogok összemérésében az Alaptörvény VI. cikkének megváltozott alkotmányos szempontjai nem jelennek meg. A bíróságoknak ugyanakkor a magán- és családi élet védelméhez való jog védelmi körének megváltozott alaptörvényi tartalmára tekintettel kell biztosítaniuk az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéséből fakadó védelmi kötelezettséget.

Budapest, 2020. május 26.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [66] A határozattal – a Kúria Pfv.IV.21.398/2017/4. számú ítélete megsemmisítésével – egyetértek, ugyanakkor az Abtv. 66. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a határozat indokolásához az alábbi párhuzamos indokolás csatolását tartom szükségesnek.
- [67] 1. A Kúriának a konkrét ügyben abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az indítványozó nevének, korábbi munkahelyének és beosztásának feltüntetése, valamint magánéleti kapcsolatának közzététele a kifogásolt híradásokban sértette-e az indítványozó magánélet védelméhez fűződő jogait. A Kúria a jogerős ítéletet részben hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Ez tartalmilag azt jelentette, hogy az indítványozó nevének, korábbi munkahelyének és családi kapcsolatának nyilvánosságra hozatalát a sajtószabadság, a sajtó szabad tájékoztatáshoz való joga javára nem tartotta személyiségi jogot sértőnek.
- [68] 2. Az Alkotmánybíróság határozata e döntést megsemmisíti – álláspontom szerint helyesen.
- [69] A határozat indokolása azonban különválasztja az indítványozóra vonatkozó egyes információk nyilvánosságra hozatalának alkotmányossági megítélését és egyes elemeiben nem tartja megállapíthatónak az alaptörvény-sértést, ami véleményem szerint nem helytálló.
- [70] Azt gondolom, hogy a határozatnak nem pusztán az indítványozó neve tekintetében kellett volna az alaptörvény-ellenességet megállapítani, hanem a korábbi munkahelye és a családi kapcsolata közzététele tekintetében is. Igaz ez akkor is, ha az állítottak kétségtelenül, az indítványozó által sem vitatottan valósak. Nem a tények vitatásán alapult ugyanis a peres eljárás, hanem a jogsértő nyilvánosságra-hozatalon, ami az összes tényállás esetében megáll.
- [71] A Kúria szerint az indítványozó korábbi munkahelyére vonatkozó adatok közérdekből nyilvános adatnak minősülnek. Ezzel az állítással ugyanakkor nem igazolható egy több évvel korábbi munkahely közzététele egy olyan ügyben, melyhez ez a tény semmilyen módon nem kapcsolódik. A korábbi munkahely közzététele akkor sem indokolt, ha egyébként az közérdekből nyilvános adatként a Magyar Közlöny mellékletét képező Hivatalos Értesítőben megjelent. A kúriai ítélet lényegében beéri azzal, hogy ha valamikor nyilvános volt, most már az is marad, de elfogadható indokát nem adja, hogy a korábbi munkahely nyilvánosságra hozatala miért nem sért személyiségi jogot egy olyan ügyben, melyben a nem közszereplő indítványozó korábbi munkahelyére vonatkozó információ semmilyen relevanciával nem bír. Összességében az egyetlen szempont, ami a Kúria ítéletében értékelésre kerül: a Quaestor-ügy kiemelt jelentősége; ez pedig minden mást felülír.
- [72] 3. Magam sem vitatom, hogy a Quaestor-ügy a társadalom széles rétegét érintő közügy, így a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 13. §-ának megfelelően a sajtó nem csak jogosult, de köteles is a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének megfelelően

számot adni róla. Az Smtv. 4. § (3) bekezdéséből viszont az a kötelezettség következik, hogy a sajtószabadság gyakorlása nem sértheti mások személyiségi jogait.

- [73] Az Alaptörvény hetedik módosításával 2018. június 29-i hatállyal ugyanakkor az Alaptörvény VI. cikke is módosult, és e cikk (1) bekezdésében – ahogy arra egyébként a határozat is hivatkozik – a korábbinál nagyobb hangsúllyal jelenik meg a magánélethez való jog védelme. E rendelkezés szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. E rendelkezés kimondja azt is, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.
- [74] Álláspontom szerint – szemben a határozat indokolásának V/4.2. és V/4.3. pontjában (Indokolás [48] és [50]) foglaltakkal – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése által védett körbe beletartozik az indítványozó korábbi munkahelye, valamint különösen családi kapcsolata is, és ezek nyilvánosságra hozatala az Alaptörvényben biztosított jogát sérti.
- [75] Az indítványozó ugyanis nem közszereplő. Az indítványozó nem folytat közéleti, sem egyéb közérdeklődésre számot tartó tevékenységet, nem tekinthető úgynevezett „celebnek” sem. Sem a határozat, sem a Kúria nem mérlegelték kellő súllyal, hogy az indítványozó a Quaestor-ügyben nem érintett, ellene büntetőeljárás sem indult. Ebből következően a megjelölt információk nyilvánosságra hozatala az Alaptörvény VI. cikkében deklarált magánélethez való jogát sérti. A Kúria és az Alkotmánybíróság határozata sem vizsgálják, hogy a nyilvánosságra hozott információk milyen relevanciával bírnak a Quaestor-ügyet illetően; megelégednek annak deklarálásával, hogy az ügy társadalmi jelentőségére tekintettel túrni kell a fenti információk nyilvánosságra hozatalát.
- [76] 4. Végül fontosnak tartom kiemelni, hogy sem a Kúria, sem pedig az Alkotmánybíróság határozatában az általam hiányolt szempont érvényesítése nem járt volna a sajtószabadság vagy véleménynyilvánítási szabadság sérelmével, mivel az indítványozó keresete a jogsértés megállapítására irányult és az elmarasztaló bírósági döntés a sajtószabadság és a magánélethez való alkotmányos alapjog egyensúlyát teremtette volna meg. Ennek megfelelően álláspontom szerint a megsemmisítés terjedelmét tágabb körben kellett volna meghúzni, az felelt volna meg az Alaptörvény VI. cikkében rögzítettek teljes körű védelmének.

Budapest, 2020. május 26.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [77] A határozatot támogattam, mert az védelmet biztosít a nem közszereplő indítványozó számára az Alaptörvény VI. cikkében biztosított alapjogai tekintetében. Szükségesnek tartottam volna ugyanakkor, hogy a határozat indokolása elvi élel mondja ki – és ezáltal a jövőre nézve biztos iránymutatást adjon a bírósági jogalkalmazás számára –, hogy a közszereplő hozzátartozójára (és annak hozzátartozójára) a közszereplőhöz való viszonya alapján nem terjed ki, csak a közüggel kapcsolat személyes érintettsége alapján terjedhet ki a véleménynyilvánítással szembeni fokozott túrés kötelezettség.

Budapest, 2020. május 26.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

[78] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2020. május 26.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/316/2019.

• • •